

*Tilastokatsauksessa
tarkastelemme
poronhoitovuoden
2024–2025
porotalouden
tunnuslukuja
suhteessa pidemmän
aikavälin
kehityskaariin*

POROTALOUDEN TILASTOKATSAUS 2024–2025

Paliskuntain yhdistys

Sisällys

1. Johdanto.....	1
2. Poromäärät kestäväällä tasolla	1
3. Poroelo nuorenee	2
4. Ikäjakauma elinkeinossa on tasapainoinen.....	4
5. Sääolosuhteet ja pedot vaikuttavat tuottoon	5
6. Porotalous monialayrittäjyytenä.....	7

1. Johdanto

Paliskuntain yhdistys julkaisi kesällä 2025 Porotalouden tilastokatsauksen kymmenen poronhoitovuoden ajalta 2013–2024. Tilastokatsaus on luettavissa Paliskuntain yhdistyksen nettisivuilla: <https://paliskunnat.fi/py/materiaalit/tilastot/>.

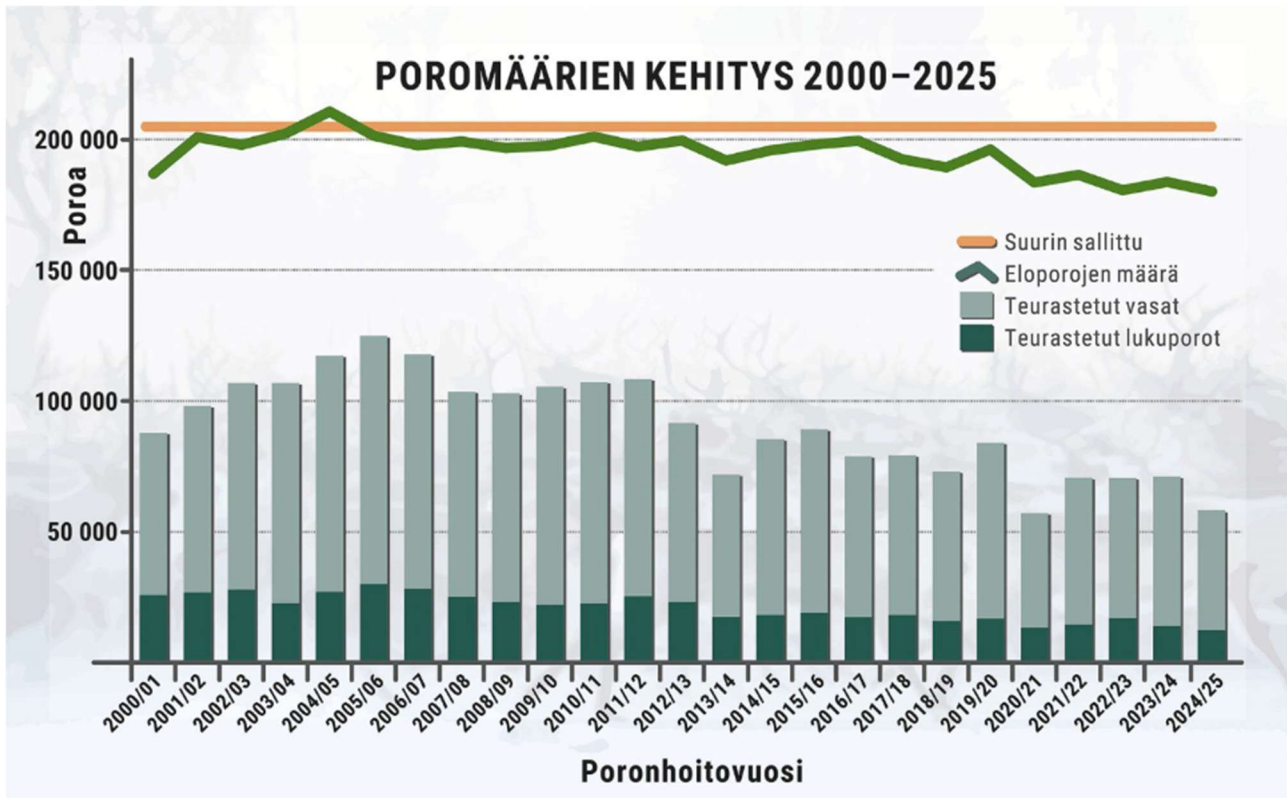
Tässä tilastokatsauksessa tarkastelemme poronhoitovuoden 2024–2025 porotalouden tunnuslukuja suhteessa pidemmän aikavälin kehityskaariin. Suuret suuntaviivat ovat pysyneet samana. Eloporemäärät ovat paikoin reilustikin alle suurimpien sallittujen, eli ylisuurista poromääristä ei ole voinut puhua enää ainakaan kymmeneen vuoteen. Nuorten osuus poronomistajissa on tasapainoinen; sukupuolijakaumassa ei ole tapahtunut muutosta suhteessa edelliseen vuoteen.

Päätyneen poronhoitovuoden 2024–2025 tilastokatsauksessa näkyy huolestuttavasti petovahinkomäärien kasvu ja sitä myöten teurasmäärien lasku. Petokantojen vaikutuksessa on suurta alueellista vaihtelua: vahinkomäärät ja niihin kiinteästi liittyvä teurasmäärien paikoittainen romahtaminen keskittyvät eteläiselle, itäiselle ja pohjoiselle poronhoitoalueelle.

Muuttuvat olosuhteet vaativat porotaloudelta mukautumiskykyä. Tilastokatsaus nostaa näkyville myös poromatkailun hurjaa kasvua.

2. Poromäärät kestäväällä tasolla

Poronhoitoalueen suurin sallittu poromäärä on 203 700. Koko poronhoitoalueen eloporemäärissä on pysytty tämän alla jo kahdenkymmenen vuoden ajan. (Kuva 1.) Vaikka paliskuntakohtaisia suurimman sallitun ylityksiä on ollut yksittäisissä paliskunnissa, ovat alitukset olleet samalla toisissa paliskunnissa lukumäärällisesti huomattavasti suurempia. Joissakin paliskunnissa aliluvussa on tosiasiallisesti oltu jo todella pitkään, mikä johtuu kestävämmän suurista petomääristä näillä alueilla.

Kuva 1: Poromäärien kehitys 2000–2025

Eloporojen kokonaismäärän laskuun erityisesti viimeisen kymmenen vuoden ajan ovat vaikuttaneet 2020–2022 poikkeuksellisten talvien aiheuttamat katovuodet sekä kasvava petopaine. Poronhoitovuoden 2024–2025 päättyessä, oli eloporoja tarkalleen 179 509, eli reilu 24 000 (tai 12 %) vähemmän kuin suurin sallittu antaisi myöten. Suomen 54 paliskunnasta kahdeksalla oli ylilukua (pienimmillään kolmen poron ylityksestä suurimmillaan 638 poron ylitykseen) ja jopa 26 paliskunnassa luku oli 10 % tai enemmän alle suurimman sallitun. Toisin sanoen, lähes puolet paliskunnista kamppailee aliluku ongelman kanssa. Muutos prosentuaalisesti kymmenen vuoden takaiseen on -8,8 % ja edellisvuoteen -2,4 %.

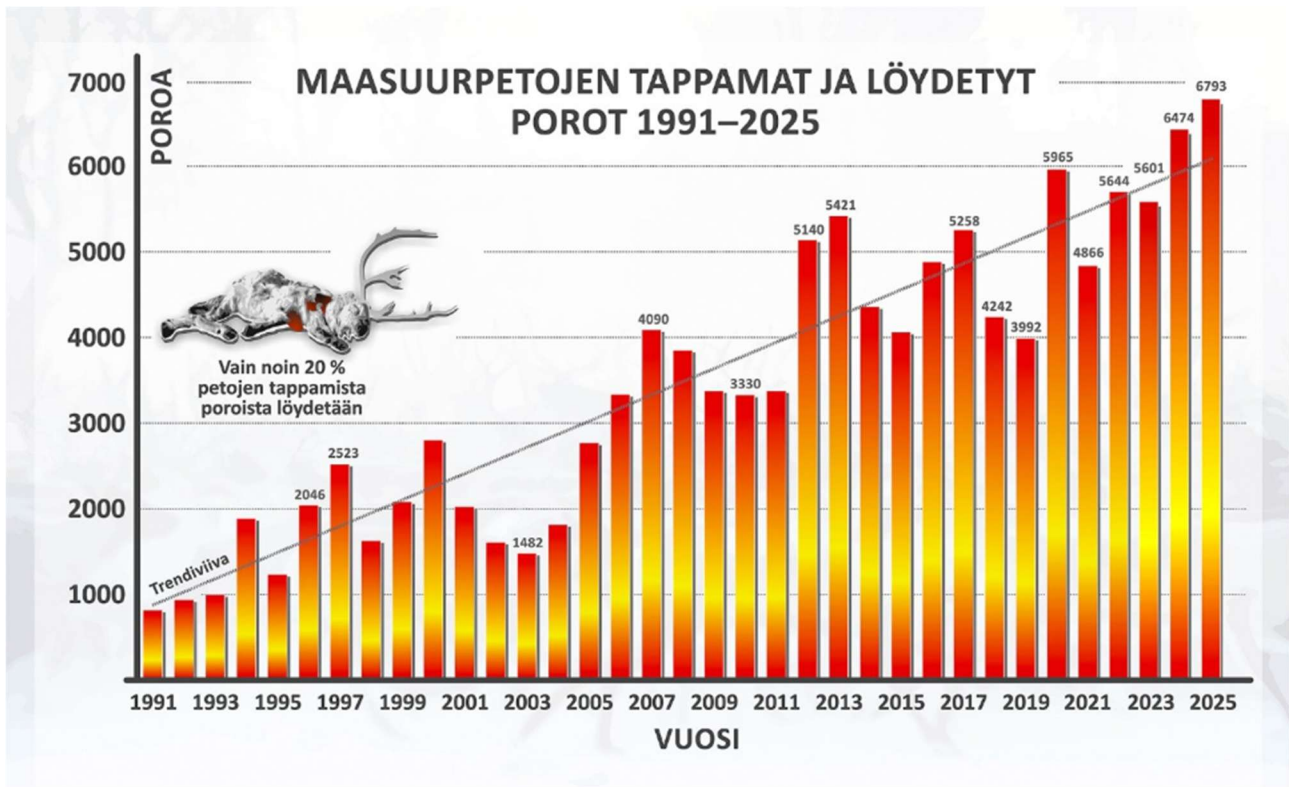
Vaikka teurasmäärät vaihtelevat luonnostaan vuosittain, ovat ne yleisesti ottaen olleet laskusuunnassa 2010-luvun alusta lähtien. Teuraiden määrä romahti poronhoitovuonna 2024–2025 (Kuva 1): pudoten jopa 16,4 % edellisvuoteen verrattuna ja ollen 2000-luvun toiseksi alhaisin. Vain 2019–20 kärsitty katotalvi, joka näkyi vuoden 2020–21 teurasmäärissä, on tilastoissa vetänyt vertoja tällaiselle teurasmäärien romahdukselle.

Teuraiden keskipainossa sen sijaan ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Teuraiden hyvät keskipainot kertovat erityisesti sulan maan ajan laitumien vakaasta kunnosta, sillä valtaosa teurastuksista tehdään loka-marraskuussa. Teuraaksi päätyvät porot ovat olleet tuolloin vähintään puoli vuotta täysin luonnon ravinnon varassa.

3. Poroelo nuorenee

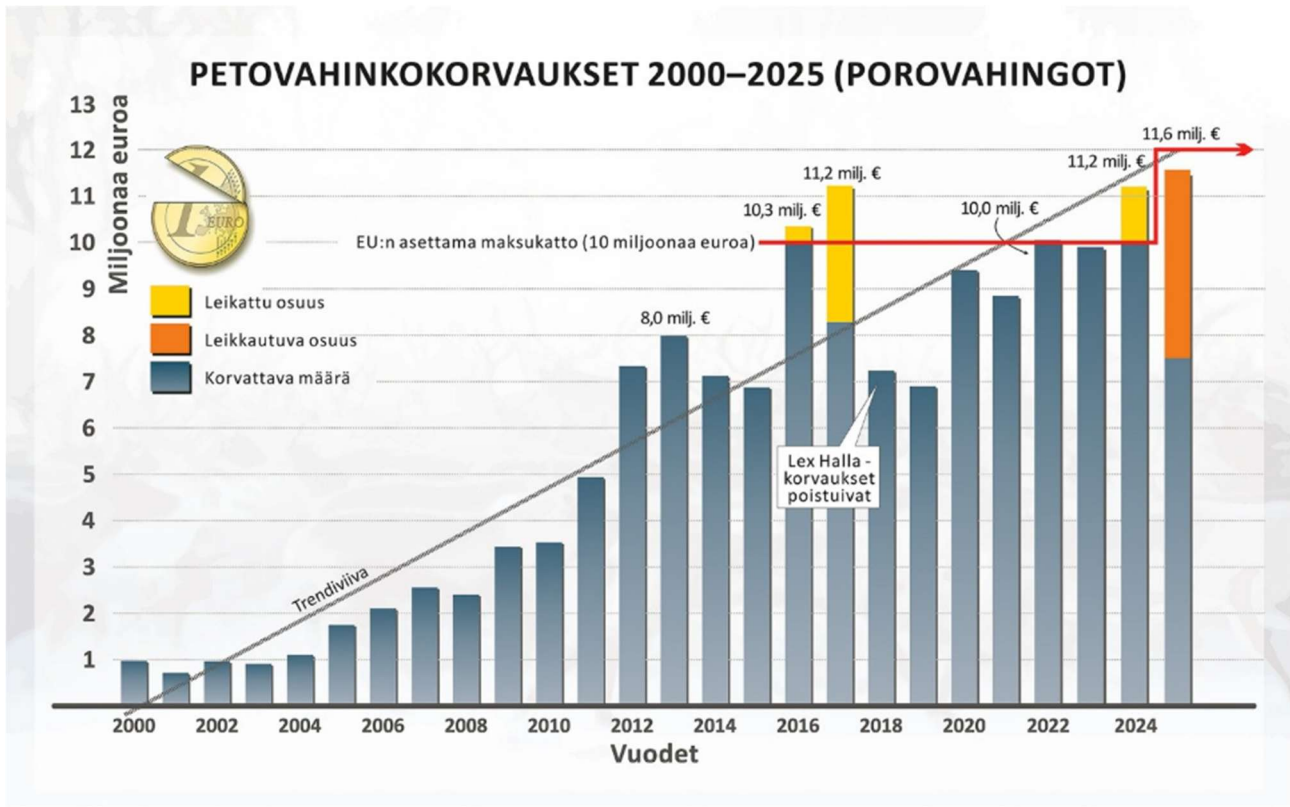
Kun petovahinkomäärät kasvavat näkyy se teurasmäärien laskussa (Kuva 1; Kuva 2). Tilastot eivät kuitenkaan kerro kaikkea, mitä elinkeinossa tapahtuu. Poronhoitokulttuuriin pohjoisesta etelään

kuuluu vahvasti pyrkimys poroelon – eli porokarjan – kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Tämä tarkoittaa voimakkaiden petovahinkopaliskuntien alueella sitä, että vasoja jätetään enemmän eloon. Vasasta tuottavaksi vaatimeksi kasvaminen vie keskimäärin kolme vuotta. Nuoret vaatimet eivät alkuun ole välttämättä yhtä hyviä emoja jälkikasvulleen kuin vanhemmat ja kokeneemmat vaatimet. Tämä voi näkyä tokkien hajanaisuutena ja edelleen myös vasaprosentin heikkoutena. Vasaprosenttiin vaikuttavat silti monet muutkin tekijät luonnossa: sääolosuhteet, taudit ja loiset, sekä ravintotilanne.

Kuva 2: petojen tappamat ja löydetyt 1991–2025

Kun petovahingot ovat suuria, vaikuttaa se erityisesti poronomistajan omaa poroeloan koskeviin jalostusmahdollisuuksiin. Jos joutuu jättämään eloon niin sanotusti ”heikompaa” jälkikasvua, on tällä pidemmällä aikavälillä vaikutusta poroelon kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

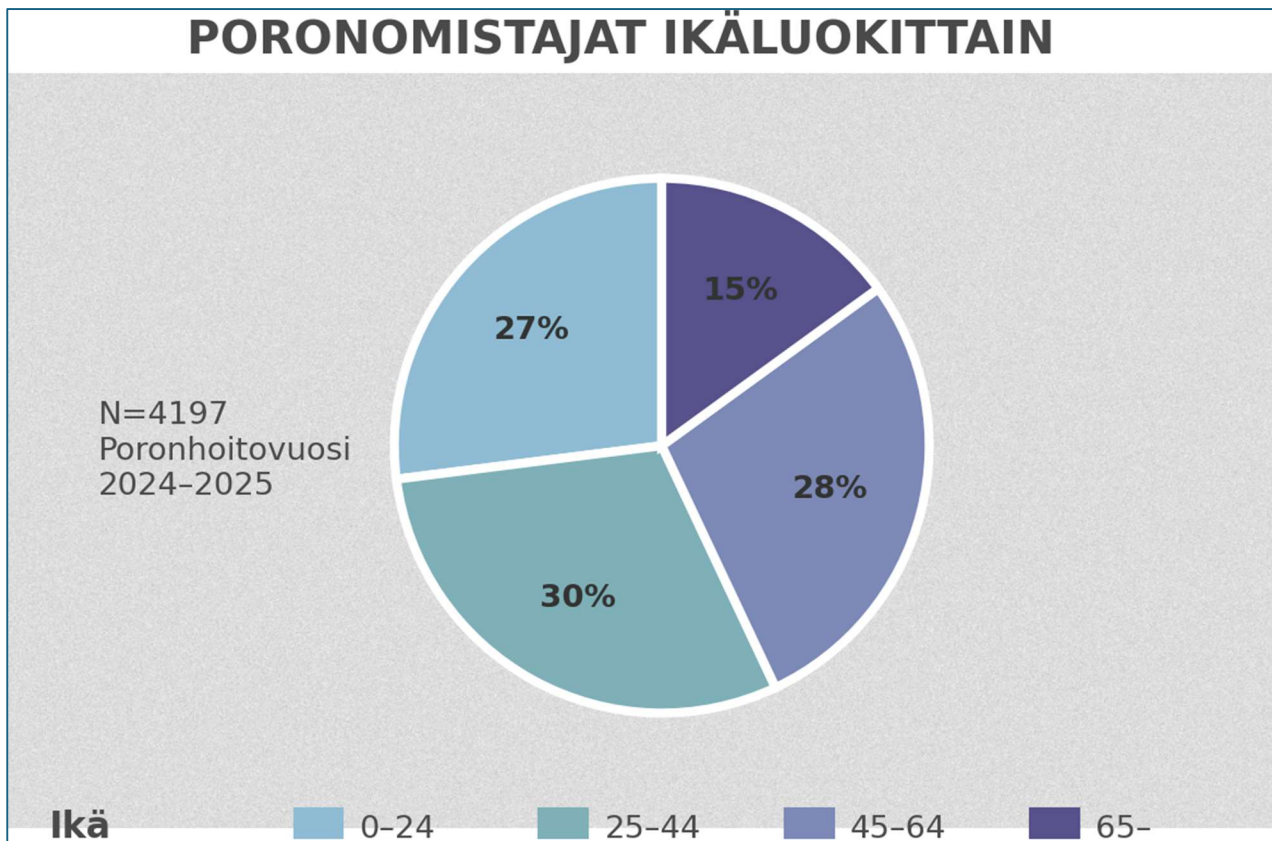

Kuva 3: Petovahinkokorvaukset 2000–2025 (milj.€)

Pedot verottavat porokarjaa ja se on luonnollinen osa elinkeinoa ja elämäntapaa, jossa ollaan luonnon olosuhteiden armoilla. Kuitenkin jo yli kymmenen vuoden ajan petovahinkotrendi on ollut kestävämmällä tavalla nousujohteinen. Viimeisen parin-kolmen vuoden ajan petomäärät ovat kasvaneet jo niin merkittävästi, että vahingot rapauttavat monin paikoin eteläisellä, itäisellä ja pohjoisella poronhoitoalueella elinkeinon pääomaa: hyvinvoivaa poroeloa.

4. Ikäjakauma elinkeinossa on tasapainoinen

Poronomistajien kokonaismäärä on pysynyt jokseenkin vakaana edellisellä kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ja poronomistajien ikäjakauma on hyvin tasapainoinen. Nuoria alle 25-vuotiaita poronomistajia oli poronhoitovuonna 2024–25 kaikkiaan reilu neljännes (27 %), kun varttuneempaa polvea, eli yli 65-vuotiaita on alle viidennes (15 %) (Kuva 4).

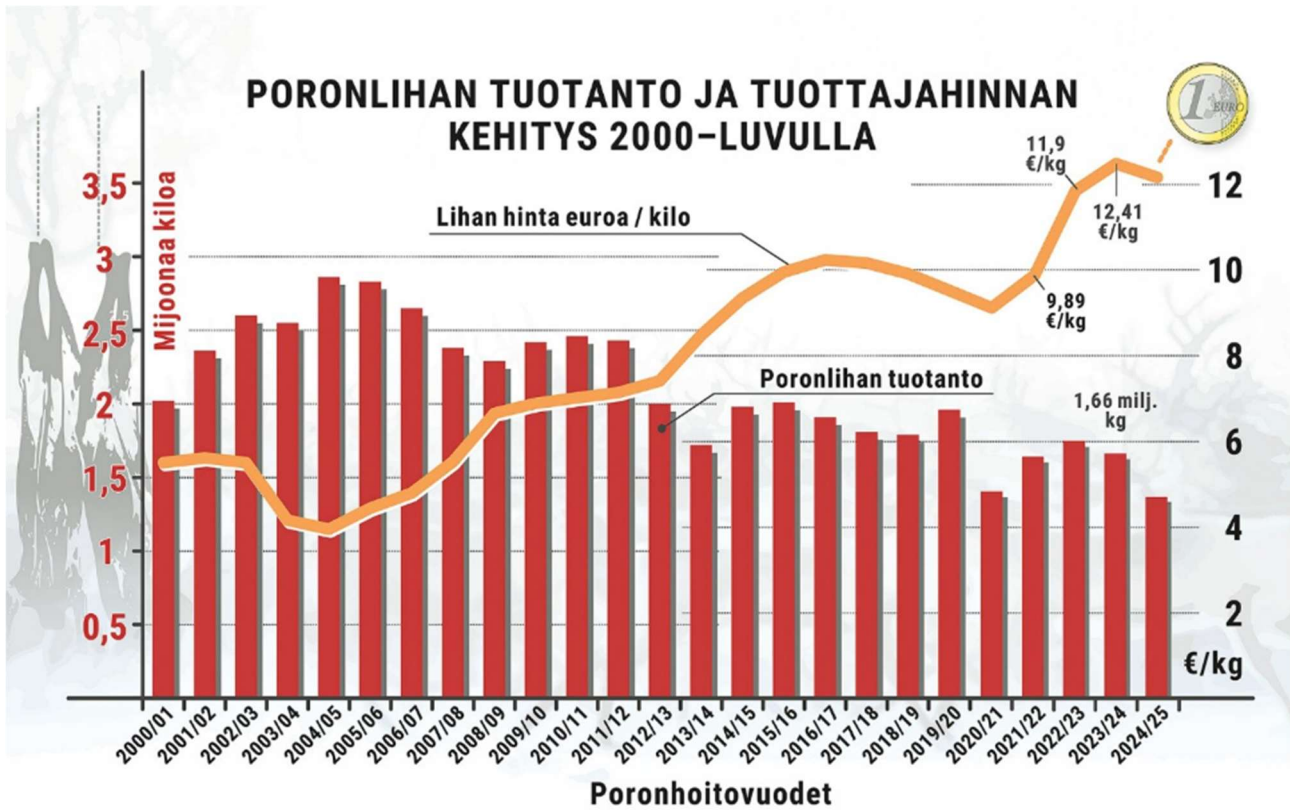
Kuva 4: Poronomistajien ikärakenne poronhoitovuonna 2024–2025

Poronomistajien määrä oli edellisvuoteen verrattuna lievästi laskusuuntainen (Phv 2023-2024 N= 4259; Phv 2024-2025 N= 4197), mutta muutos oli pieni, vain 62 henkilöä (1,5 %). Vaikka kaikissa poronomistajissa miehiä on vielä tälläkin hetkellä tuplasti enemmän kuin naisia, näkyy sukupuolijakauman tasautuminen eritoten nuorissa. Alle 25-vuotiaissa poronomistajissa on 42 % tyttöjä ja 58 % poikia.

5. Sääolosuhteet ja pedot vaikuttavat tuottoon

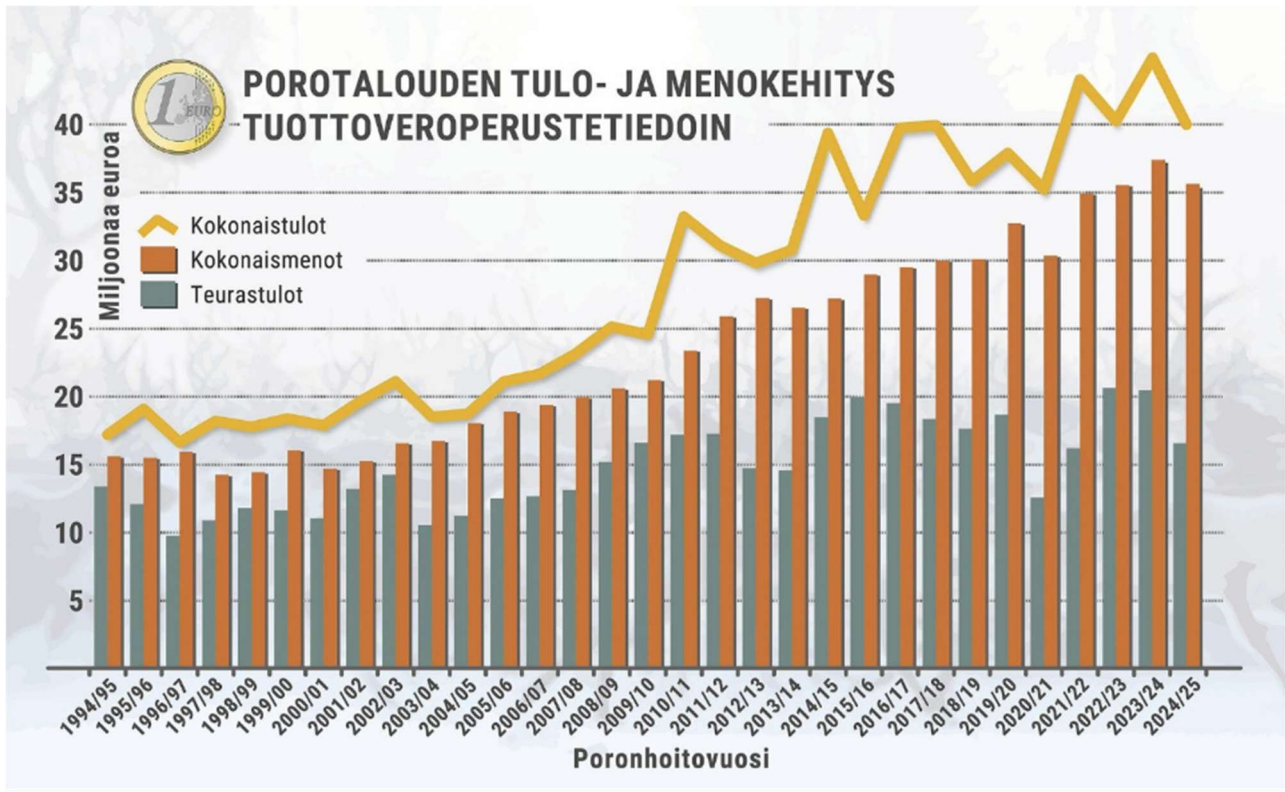
Edellisen kymmenvuotiskauden tilastokatsauksessa oli selkeästi näkyvillä, miten ilmastonmuutos vaikuttaa jo porotalouteen. Vuosissa 2020–2022 nähtiin selkeä notkahdus alaspäin kannattavuuden tunnusluvuissa. Notkahduksen taustalla olivat tuhotalvet ja vaikeat poronhoitovuodet, mikä näkyi paitsi teurasmäärien putoamisena myös eloporomäärissä. Elpymiseen meni muutama vuosi. Kesä 2024 puolestaan oli mittaushistoriassa poikkeuksellisen lämmin ja siihen sisältyi pitkä kuiva jakso – hellejakso koetteli poroja ja syksyllä sienisatokin jäi paikoin olemattomaksi, mikä antoi poroille talveen vaikeat lähdöt.

Poronlihan laaja arvostus sekä rajallinen saatavuus ja vahva suoramyynti ovat kuitenkin vaikuttaneet positiivisesti hintakehitykseen. Kymmenessä vuodessa teurastulo on kasvanut yli 30 %. (Kuva 5)

Kuva 5: Tuottajahinnan kehitys

Vaikka poronhoitovuonna 2020–2021 koettiin notkahdus, on kasvu sen jälkeen ollut jyrkkää. Juuri päättyneenä poronhoitovuonna tuottajahinta laski kuitenkin 18,7 % edellisvuoteen verrattuna. Keskimääräinen tuotto per lukuporo noudattelee tuotantomäärän (kg) suuntaa ollen vaihteleva. Viimeisen parin vuoden ajan tuotto per lukuporo on ollut hienoisessa nousussa.

Kuva 6: Porotalouden tulo- ja menokehitys pitkällä aikavälillä

Sekä tulot että menot ovat kasvaneet vuodesta 2015–2016 noin 20 %. Mutta päättyneenä poronhoitovuonna tulot pienenevät 12 % suhteessa edellisvuoteen, ja menot pysyvät lähes samana kuin muutaman viime vuoden ajan ovat olleet. (Kuva 6)

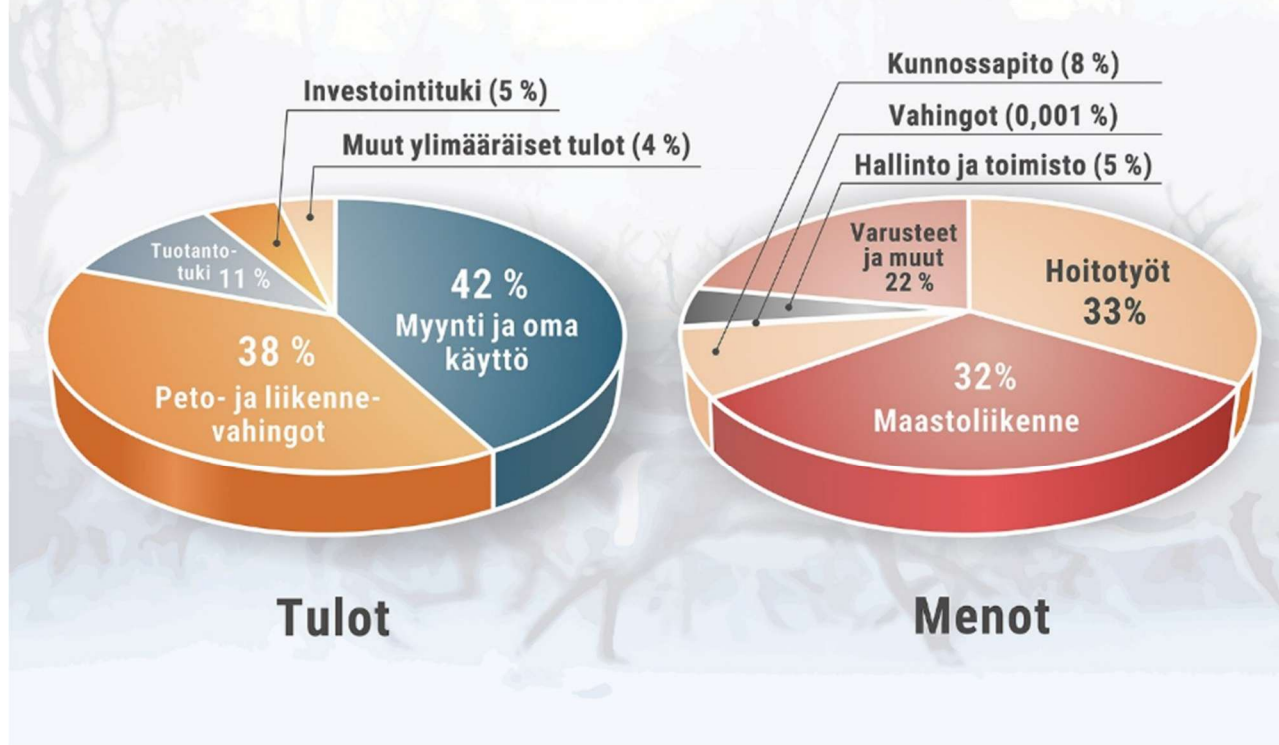
Porotalouden kokonaistulos päättyi poronhoitovuodella harvinaisen alas. Laskua oli 49,7 % suhteessa edelliseen vuoteen ja 10,4 % kymmenen vuoden takaiseen verrattuna.

6. Porotalous monialayrittäjyytenä

Poronhoitoa harjoitetaan pääelinkeinona sekä merkittävänä sivuelinkeinona. Niin historiallisesti kuin nykyäänkin, poronhoito osana perheiden toimeentulon kokonaisuutta mahdollistaa pohjoisissa kylissä asumisen. Alkutuotannon lisäksi poronhoitoon kytkeytyy liitännäiselinkeinoja, joista keskeisimmät ovat lihan ja muiden porosta saatavien raaka-aineiden jalostus sekä matkailu.

Porotaloudessa pääasialliset tulon lähteet muodostuvat lihan ja muiden tuotteiden myynnistä sekä poromatkailun monenlaisista tuotteista ja palveluista. Poromatkailusta tulevat tulot eivät kuitenkaan näy porotalouden tunnusluvuissa, sillä niitä ei tilastoida porotalouden alkutuotannon tulona. (Kuva 7)

PORONHOITOVUODEN 2024–2025 TULOT JA MENOT

Kuva 7: Poronhoitovuoden 2024–2025 tulot ja menot

Alkutuotannon tulo- ja menorakenteesta näkyy, miten peto- ja liikennevahinkokorvaukset muodostavat ison osan tulorakenteesta. Tärkeää on kuitenkin muistaa, että vahingonkorvaukset ovat aina korvauksia menetetyistä tulosta tai pääomasta, eivätkä siten suoranaista tuloa. Vahinkojen löytymiseen ja todentamiseen kuuluu myös merkittävästi poronhoitajien työaika ja -resursseja, mikä näkyy osittain menopuolella esimerkiksi maastoliikenteen suurena osuutena. Investointi- ja muiden tukien osuus tulorakenteessa on suhteellisen pieni (16 %).

Pohjoiseen pärjäämisen kulttuuriin kuuluu, että elanto on tullut useasta eri lähteestä. Nykyäänkin poronhoitajat ovat tyypillisesti monialayrittäjiä. Tämä tarkoittaa sitä, että perinteinen porotalous lihantuotantona saa rinnalleen moninaisia tapoja saada porosta elantoa. Monenlaiset käsityöt ovat perinteinen ja nykyaikainen osa porotaloutta, ja lihan jalostamisen rinnalla on aina kulkenut taljojen, sarvien ja muiden porosta saatavien sivutuotteiden hyödyntäminen.

Poromatkailu on lisäksi nykyään monin paikoin perinteiseen poronhoitoon tiiviisti kytkeytyvää erillistä yritystoimintaa. Tilastollisesti selvää on, että poromatkailussa on koettu hurjia kasvun vuosia 2020-luvulla. Porotilamatkailu ry on perustettu vuonna 2005. Kuluvana vuonna jäsenyritysten määrä on 186. Nämä työllistävät Porotilamatkailu ry:n arvion mukaan talvikaudella jo 800–1000 henkilöä, joista merkittävä osa on poronhoitoperheistä. Pelkästään piltattujen matkailuporojen lukumäärät ovat kasvaneet viimeisen kolmen vuoden aikana: poronhoitovuonna 2023–2024 niitä oli 1578, phv 2024–

2025 oli 1803 ja tällä hetkellä piltattuja matkailuporoja on rekisterissä jo 2239¹. Kuluneena vuonna² matkailuporoja piltattiin yli 400.

Porotilamatkailu ry arvioi, että yksi hyvä koulutettu ajoporo tuottaa arviolta 10 000 € liikevaihdon. Rekiporojen kouluttaminen on aikaa vievää ja erityisosaamista vaativaa työtä ja niiden myyminen tai vuokraaminen onkin noussut uudeksi toimialaksi porotalouden sisällä. Tilastoissa tätä on vielä vaikea havaita. Rekiporojen vuokraustoiminta on kuitenkin kasvanut kovaa vauhtia ja Porotilamatkailu ry:n jäsenistä noin 50–70 harjoittaa rekiporojen vuokrausta liitännäiselinkeinona perinteisen poronhoidon rinnalla.

Poromatkailun nousu poronhoidon liitännäiselinkeinona on syntynyt tilanteessa, missä Pohjois-Suomen matkailu on muutenkin ollut nousukiidossa ja toisaalta petovahingoista aiheutuva elinkeinon kriisi on monin paikoin kipeää todellisuutta. Muuttuva ilmasto ja muut maankäytön muodot lisäävät porojen talviaikaisen lisäruokinnan tarvetta, mikä nostaa elinkeinon kustannuksia. Lisäksi petotilanne vaikeuttaa riittävien teurastulojen saamista. Näistä syistä porosta on etsitty myös muita tulonmuodostuksen mahdollisuuksia. Samalla elinkeinossa ollaan aidosti huolissaan massamatkailun lieveilmiöistä ja ”disneylandistymisestä”, jolloin aidot elämykset uhkaavat hautautua rihkaman ja massatuotannon sekaan. Matkailun hallitsematon kasvu aiheuttaa myös yhteentörmäyksiä perinteisen poronhoidon ja matkailun tarvitsemien maa-alueiden ja toimintojen välillä.

¹ Tilanne 1.6.2026; ikäpoistot 76 kpl

² Matkailuporot piltataan huhtikuussa. Luku koskee poronhoitovuotta 2025–26.